

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 19/30526-6
Saksbehandler: Sturle Nes
Dato: 08.11.2019

Svar på høring om forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter - Innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll mm -

Helsedirektoratet viser til brev av 12.8.2019 fra Kunnskapsdepartementet vedrørende Høring av forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (innføring av lovregler om psykososialt barnehagemiljø, internkontroll mm.)

Helsedirektoratet takker for muligheten til å gi innspill til høringen.

Lovbestemmelse om trygt og godt barnehagemiljø:

Departementet foreslår å innføre en lovbestemmelse om at barnehagen skal arbeide systematisk for et trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring for alle barn, og for å forebygge tilfeller hvor barn ikke opplever at det er et trygt og godt barnehagemiljø.

Helsedirektoratets høringssvar:

Helsedirektoratet stiller seg positive til en slik lovbestemmelse.

Helsedirektoratet savner imidlertid at departementet ikke nevner samarbeid mellom barnehage og helsestasjon i forslag til lovbestemmelsen. I [Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten](#) er det en sterk anbefaling om at helsestasjonen skal ha et systematisk samarbeid med barnehagene i kommunen.

Det systemrettede samarbeidet kan omfatte felles temadager om barn i kommunen, der helsestasjonen og barnehagene deltar og diskuterer temaer som er av interesse for begge tjenestene og felles utfordringer tjenestene oppdager i sitt arbeid. Aktuelle temaer på temadager kan for eksempel være: forebygging, avverging og avdekking av vold og overgrep mot barn, overgrep og omsorgssvikt, skader og ulykker, ernæring, søvn og mobbing.

Helsestasjoner og barnehager har tilsammen god kunnskap om barnepopulasjonen og kjennskap til barn i kommunen. Barnehagen bør derfor samarbeide med helsestasjonen på systemnivå og eventuelt avtale hvordan de kan legge til rette for samarbeide med barnehager om enkeltbarn med behov for ekstra oppfølging.

Helsedirektoratet

Avdeling barne- og ungdomshelse

Sturle Nes, tlf.: +4798424300

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Helsestasjonen og barnehagene bør ha skriftlige samarbeidsavtaler. Tjenestene bør sørge for gjensidig kunnskap om og avklaringer av roller i samarbeidet.

Håndheving av lovbestemmelsen:

Departementet har foreslått å innføre tydelige plikter for barnehagen uten å innføre en individuell rettighet knyttet til barnehagemiljø for barn som går i barnehage og deres foreldre, og et system for håndheving av enkeltsaker.

Helsedirektoratets høringsvar:

En individuell rettighet for barnehagebarn betyr at barnet og foreldrene får et rettskrav på bestemte aktiviteter i barnehagen. Måten loven blir håndhevet på blir viktig med tanke på barns rettigheter og hvordan disse blir fulgt opp i praksis. En individuell rettighetsfesting og håndhevingsordning vil legge enda større press på barnehagen til å jobbe både systematisk og forebyggende med hele barnegruppen og ikke bare det enkelte barn.

Helsedirektoratet støtter ikke departementets forslag om at etterprøvnbarhet og effektivitet skal gjøres lokalt, og stiller spørsmål til hvorfor det skal være forskjeller i håndhevingsarbeidet i barnehage og skole. Helsedirektoratet mener med det er behov for et eksternt kontrollorgan for å sikre at barnehager og kommuner håndhever loven.

Helsedirektoratet mener videre det må ses på behovet for kompetanseheving i barnehagene. Ikke alle kommuner har den kompetansen det kreves for å ivareta og håndheve den individuelle rettsikkerheten i barnehagene. Denne kompetansen er dessuten så ulik kommunene imellom, at Helsedirektoratet er bekymret for om rettigheten til et trygt og godt barnehagemiljø i praksis vil gjelde for alle barnehagebarn.

Det er et arbeid i regi av Utdanningsdirektoratet, en regional ordning, som skal bidra til at barnehager utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det blir viktig å følge opp Utdanningsdirektoratets arbeid "Inkluderende barnehage- og skolemiljø", slik at mange ansatte i barnehager får riktig kompetanse til å se, forebygge og stoppe mobbing, krenkelser og utestenging av barn.

Om barnehagen skal dokumentere at den oppfyller aktivitetsplikten

Departementet foreslår ikke å innføre egne lovkrav som handler om å dokumentere hva barnehagen har gjort for å oppfylle de enkelte delpliktene i aktivitetsplikten eller hvordan de jobber forebyggende med barnehagemiljøet.

Helsedirektoratets høringsvar:

Helsedirektoratet stiller spørsmål ved at departementet velger å frita barnehagene for dokumenteringsplikten. Dokumentasjonskravet ligger allerede inne i Rammeplan for barnehagen, og kan samkjøres med en dokumentasjonsplikt. Barnehagene må kunne dokumentere at de arbeider systematisk. Dessuten er dokumentasjon av det forebyggende og aktive arbeidet mot mobbing viktig med tanke på tilsyn, spesielt til delpliktene å undersøke og sette inn tiltak. Det vil også bli vanskelig for barnehageeier å følge opp barnehagenes arbeid dersom arbeidet ikke er dokumentert.

Vennlig hilsen

Ellen Margrethe Carlsen e.f.
Avdelingsdirektør

Sturle Nes
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk